

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Gospodarska obnova sveta

Posledice svetovne vojne na gospodarskem polju so še danes velike in danes trpi radi njih vse svetovno gospodarstvo. V nekaterih povojnih letih je kazalo, da se bodo stvari definitivno obrnile na boljše, toda prišla je zadnji dve leti taka gospodarska kriza, ki je doslej kapitalistično gospodarstvo ni poznalo. Kriza je zamajala temelje sedaj vladajočega gospodarskega reda in vrste se poskusi, ki hočejo odpraviti sedanji nered v gospodarstvu z raznimi ukrepi, ki pa ne pomenjajo odstranitve zla pri korenini.

Tako smo doživeli po vojni že več konferenc, katerih cilji so bili postavljeni visoko, pa vendar le v maločem doseženi. Sicer je svet sit konferenc, ki mu ne prinašajo vidnih rezultatov, niso jih pa še sili tisti, ki imajo od njih korist, odnosno, ki se jih udeležujejo. Razmere dajejo sicer v marsičem prav pesimistom, toda kljub vsemu moremo ugotoviti, da raste duh solidarnosti med narodi, ki se začnejo zavedati, da jih more le sodelovanje na najširši podlagi izvesti iz sedanje krize, ki posega globoko tudi v socialno življenje.

Tako smo imeli že l. 1920 finančno konferenco v Bruslju, tej je sledila konferenca v Genovi, ki je bila širša, saj se je udeležila tudi Rusija. Prvo svetovno gospodarsko konferenco pa smo imeli leta 1927 v Ženevi. Polje dela takih konferenc je tako široko, da je skoro nemogoče podati vsaj kolikorotoliko natančno sliko. Za svetovno gospodarsko konferenco v Ženevi je bilo objavljeno toliko materiala, da bi z njo napolnili številne predale svoje knjižnice. Ker je bilo polje dela nepregledno, zato tudi ni mogoče dati popolne slike o uspehih konference. Gotovo pa je, saj kolikor se da zasledovati po delu finančnega odbora pri Društvu narodov, da je konferenca prinesla veliko novih nasvetov, ki so jih pridno aplicirali v mednarodnem obsegu. Tako moremo vendar govoriti o praktičnih uspehih gospodarskih konferenc, ki so mogoče večje kot uspehi političnih konferenc.

Bolj kot kdajkoli prej se opaža sedaj potreba po mednarodnem sodelovanju. Izmenjava dobrin in kapitalov med narodi je padla na minimum, tako da je resno ogrožen v nekaterih državah dosednji način življenja. Carinske meje se dvigajo. Svetovna trgovina pada in doživlja največji paradoks moderne dobe, da je na eni strani produkcija vseh važnih dobrin dovolj znatna, da bi krila potrebe, ki dejansko obstojajo, da pa na drugi strani številne mase brezposelnega delavstva, v zadnjem času pa še bolj tudi celokupno kmetijstvo na vsem svetu ne morejo dobiti predmetov, ki so neobhodno potrebni za življenje. Kavno mečejo v morje, koruzo sežigajo, drugod pa stradajo milijoni, seveda proletarcev.

Malo je sončnih žarkov v sedanji dobi. Vendar pa kaže, da prihajamo kljub vsemu počasi naprej. Nova ureditev reparacijskega vprašanja v Lozani, kjer so bili sicer oskudni interesi naše države, kaže, da se polagoma obrača na bolje. S tem prihajamo do ureditve političnih vprašanj, kar nam je potrebno za ustvaritev zopetnega zaupanja v svetovnem gospodarstvu.

Ob tej priliki moramo zopet poudariti važnost sklepov Banke za mednarodno obravnavo, ki se je po dostavitvi sklepov lozanske konference izjavila za čimprejšnjo vzpostavitev zlate valute in omejitve zaprek, ki stoje danes na poti izmenjavi dobrin, dela in kapitala med posameznimi državami. Mnogo držav je sicer sledilo zgledu Anglije v odpravi zlatega standarda, pokazalo pa se je, da tako reševanje gospodarskih vprašanj na valutnem polju ni imelo posebnih uspehov. Kriza v Angliji traja z nezmanjšano silo dalje, kar dokazujejo dosedaj objavljeni podatki o produkciji, pasivni trgovinski bilanci, nezaposlenosti itd. Zlasti ne prihaja taka rešitev v poštev pri onih državah, ki se že izkušile dobrane inflacije, odnosno znižanje intervalutarnih tečajev. Tudi ne prihaja ta rešitev v poštev za one države, kjer tvorijo inozemski dolgovi občutno breme. Zlasti velja to za nas, saj smo iz nedavno objavljenih podatkov videli, da prevladujejo pri nas inozemski dolgovi, za katerih obrestovanje in amortizacijo rabimo letno nad eno milijardo in četrto Din.

Tako se vrača svet nazaj h klasičnim teorijam o zlati valuti, seveda v obliki, ki je prilagojena današnjim razmeram. Tako na primer bi bil velik uspeh, če bi nam bodoča svetovna gospodarska konferenca prinesla sklep, po katerem bi vse notne banke sveta znižale odstotek kritja v zlatu za svoje bankovce od sedanje višine na recimo 20 odst. Če kaj takega poskusi samo ena država, bi bilo to težak udarec za njen kredit in valuto, v mednarodnem obsegu pa se da to izvesti brez večjih pretresljajev psihološkega značaja.

Da se tudi Anglija misli slejkoprej vrniti k zlati valuti, je dokaz podpis guvernerja Bank of England na izjavi reparacijske banke glede zopetne uvedbe zlate valute. Še nekaj govori za to, da Anglija misli na povratek k zlati valuti. Če ne bi imela tega interesa, bi gotovo ne kupovala zlata; saj je v preteklem polletju zlati zaklad angleške banke narastel za 75 milijonov dolarjev; od 508 milj. dolarjev v začetku leta na 683 milijonov dolarjev konec meseca junija. Ker sta tudi Francija in Amerika, dve ostali finančni velesili sveta, ostali pri zlati valuti, je že omenjena izjava popolnoma razumljiva.

O vsem tem in še o ostalih številnih problemih svetovnega gospodarstva bodo razpravljali na svetovni gospodarski konferenci, ki jo je sklicala na jesen angleška vlada v London. Ne dvomimo, da bo za današnji kapitalistični gospodarski red konferenca prinesla praktične rezultate, toda končne

Enotna fronta Evrope gotova

London, 14. jul. tg. Objava angleško-francoskega dogovora v poslanski zbornici je bila prava senzacija. Dočim vidijo optimisti v tem dogovoru nujno skupnost v interesu obnove Evrope, se skeptiki bojijo obnove predvojne antante, ki naj bi bila cena Anglije, plačana Franciji za pristanek k lozanski pogodbi. Drugi glasovi opozarjajo v tem angleško-francoskem postopanju na demonstrativno gesto, da s tem pokaže, da so evropski glavni upniki med seboj popolnoma edini in da je sedaj odvisno samo še od Amerike, da se razčisti kompleks vojnih dolgov. S tem se je po angleško-francoski zvezi začela priprava enotne fronte Evrope za rešitev vseh vitalnih vprašanj.

Vladni listi dobrohotno poročajo o stvari, opozicijski listi in ultrakonservativni pa so nezaupni. Socialistični »Daily Herald« opozarja, da pomeni povratek k staremu sistemu posebnih zvez, ki je povzročil svetovno vojno, največjo reakcijo. Za združitev držav v vprašanju vojnih dolgov nasproti Ameriki je bil izbran napaden trenutek. Ob enem sporoča »Daily Herald«, da bi bili v Berlinu pripravljeni k pristopu k angleško-francoski antanti pod dvema pogojema: če Nemčiji s tem pristopom ne bi bilo potrebno odreči se svoji zahtevi po enaki oborožitvi in če Nemčija s svojim pristopom ne bi bila postavljena v skupno fronto dolžnikov proti Ameriki.

Zunanji urad je prejel dovoljenje raznih držav, ki so podpisale lozanski gentlemen agreement, da

se objavi. Domneva se, da se bo to zgodilo po pristanku vseh držav v obliki bele knjige, kateri bo pridejano pismo nemškega državnega kancerja, s katerim soglašajo s pogodbo.

Tudi Italija soglaš

Rim, 14. jul. tg. Uradno se sporoča, da je italijanska vlada naročila svojemu poslaniku v Londonu, da obvesti Foreign Office, da Italija rada pristaja na angleško iniciativo za evropsko zaupno pogodbo. »Tribuna« izraža upanje, da bo imela ta pogodba večji uspeh, kakor njene prednice.

Danes je bila seja ministrskega sveta pod predsedstvom Mussolinija, na kateri so soglasno odobrili delo italijanske delegacije na lozanski konferenci. O seji je bil izdan komunike, ki ugotavlja, da lozanska pogodba virtualno oprošča Nemčijo reparacijskih dolžnosti. Opozarja se na to, da bi v primeru, če bi se lozanska pogodba ne ratificirala, zopet stopil v veljavo oni pravni položaj, ki je nastal po haškem dogovoru iz l. 1919. Lozanski sklepi potrjujejo svese med reparacijami in vojnimi dolgi in pomenijo prvo etapo za njihovo končno ertanje. Razen tega se je s to pogodbo ustvaril potreben predpogoj za uspešno sodelovanje vseh držav na monetarnem, finančnem in gospodarskem polju.

Amerika neugodno presenečena

Newyork, 14. jul. tg. Ameriški kongres je z rezervo in z nezaupanjem vzel v vednost angleško-

francosko antanto. Hearstovi listi izjavljajo razburjenje, da so evropske velesile v Lozani igrale dogovorjeno igro. Obnova te antante pomeni ustvaritev evropske fronte proti ameriškim Združenim državam.

Tudi Nemčija nezadovoljna

Berlin, 14. julija. Ž. Francosko-britanski pakt zaupanja je deloval senzacionalno na tujakanje politične kroge. Z uradne strani ni mogoče dobiti nobenih izjav, dokler ni znan tekst tega sporazuma, ki je bil snoči dostavljen nemškemu poslaniku v Londonu. Ko bo Nemčija navedeni sporazum proučila, bo najbrž zahtevala od ene ali druge strani pojasnilo glede vseh vprašanj, zlasti pa glede razorožitve. Tudi tisk se v svojih komentarjih drži zelo rezervirano. Odkrito nezadovoljnost izraža edino desničarski tisk. Zanimivo je pisanje »Deutsche Allgemeine Zeitung«, ki priporoča, da Nemčija ostane hladnokrvna, čeprav ta pakt predstavlja neko posebno okolnost v mednarodni politiki. Nemčija se mora vprašati, kaj je prav za prav dovedlo Francijo in Veliko Britanijo do sklenitve tega pakta, ko se je vendar v Lozani delalo na sklenitvi konzultativnega pakta. Kaj je dovedlo Francijo in Veliko Britanijo do tega, da se bolj poslabšata položaj nemške države vlade ravno ob času nezasišane in strašne volivne borbe, ni mogoče razumeti.

Popoln polom komunističnega puča v Belgiji

Sporazum med socialističnimi in katoliškimi delavci

Bruselj, 14. jul. V stavki rudarjev in kovinarjev je nastal važen preokret, ker se je med katoliškimi in socialističnimi organizacijami dosegel sporazum o skupnem postopanju. Za pomirjenje v deželi je bil s tem storjen velik korak naprej, ker je v katoliških in socialističnih organizacijah veljavna ogromna večina belgijskega delavstva. Obe organizaciji bosta lahko pomirjevalno vplivali na delavstvo in skupno nastopili proti divjanju komunistov, ki je prineslo delavstvu samo škodo. Na drugi strani pa je po sporazumu med tema dvema strokovnima zvezama položaj delavstva ugodnejši, ker zdaj obe organizaciji skupno branita njegove interese proti delodajalcem, ki so doslej skušali pri vsaki stavki izrabiti nasprotja med delavstvom.

Vse kaže, da pride med delavci in delodajalci v najkrajšem času do sporazuma. Delavci zahtevajo, da se vsi odpušteni tovariši sprejmejo zopet na delo in da se delo enakomerno razdeli med vse delavce. Nadalje zahtevajo, da se vprašanje plač uredi do 31. oktobra. Vlada je energično posegla v spor, ki ga rešuje posebno razsodišče. Minister dela Heymans je danes razsodišču opozoril, da bo vlada pripravila načrt za smoteno organizacijo rudnikov, če se bo delavstvu omogočilo zvišanje plač. Predstavniki delavstva in delodajalcev so podpisali sporazum, na podlagi katerega se vprašanje znižanja plač odloži do 1. novembra, in se delavstvo ne reducira ter se delo uredi po turnusih, tako da ne bo nobena plast delavstva zapostavljena.

Bolgarsko-italijansko prijateljstvo

Belgrad, 14. jul. I. V bolgarskem pristanišču Varni se, kakor znano, že nekaj dni nahaja eskadra italijanskega vojnega brodovja pod vodstvom križarke »Quarto« in pod vrhovnim poveljstvom admirala di Marina. Veličastnih manifestacij ob prihodu italijanskega vojnega brodovja v Varni se je udeležilo na tisoče in tisoče ljudi iz vse pokrajine. Italijanski brodovje so prišli pozdravit poleg kralja številni predstavniki državnih oblasti in mnogi člani sobranja. Bolgarsko časopisje navdušeno nadaljuje komentiranje in praznovanje prihoda italijanskega brodovja in ga smatra kot izraz vedno večjega in vedno bolj iskrenega prijateljstva med obema državama.

»Že desetletja se bori Bolgarija za svobodo in

za priznanje enakopravnosti, toda danes lahko reče, da ni več tako osamljena, ker stoji za njo velika prijateljica Italija.« tako piše današnji »Izgrevec«. Dolžnost bolgarskega naroda bo, da vse vezi, ki ga združujejo z Italijo, ne sme samo obdržati, ampak da jih še pomnoži z novimi, zlasti na kulturnem polju ter s tem, da bo svojo mladino pošiljala na italijanska vseučilišča. »Pladno« pa prištevja v svojem komentarju o obisku italijanskega brodovja, »da bi morebiti te manifestacije ne izpadle tako veličastno, ako bi evropske države pravično vpoštevale vitalne potrebe bolgarskega naroda.«

Davi je obiskal italijansko admiralsko ladjo kralj Boris sam, ki je bil izredno slovesno sprejet.

Krvava volivna borba v Nemčiji

Berlin, 14. julija. Ž. Ob priliki demonstracij, ki so jih priredili antifašisti, je prišlo na zapadu Berlina do izredno težkih spopadov. Obhod antifašistov se je končal šele takrat, ko so narodni socialisti pričeli streljati na zadnje vrste spreveda. Pošlo je 8 strelcev in na cesti obležalo težko ranjenih 7 oseb. Od teh sta dve umrli v belnišnici. Na ta način znaša število žrtev meščanske vojne v Nemčiji že nad sto. Do podobnih spopadov je prišlo tudi v Neuköllnu, kjer so narodni socialisti ranili več oseb, od katerih sta dve umrli. Policiji je uspelo vzpostaviti red. Ob dveh je prišlo do novih

poti iz sedanje krize, ki ima globlje korenine, gotovo ne bo pokazala. Temeljita izprememba sedanjih gospodarskih razmer je mogoča le v zgraditvi novega gospodarstva na načelih krščanske pravčnosti.

P—

Proslava francoskega narodnega praznika

Belgrad, 14. julija. I. Francoski narodni praznik 14. julija se je tu proslavil na svečan način. Francoska kolonija se je najprej zbrala v cerkvi francoskih patrov asumpcionistov k slovesni službi božji, katero je daroval superior Bellard. Ob 11 dopoldne pa se je začel sprejem na francoskem poslanstvu, raz katerega je vihrala velika francoska trobojnica. Med prvimi je prišel na francosko poslanstvo prvi adjutant Nj. Vel. kralja, general Ječmenič, da v imenu jugoslovanskega vladarja čestita francoskemu poslaniku. Takoj za njim se je vpisal v knjigo in izrazil svoje čestitke v imenu vlade Bogdan Jeftić, zunanji minister. Od diplomatskih predstavnikov so se poklonili Franciji papeški nuncij Pellegrinetti, romunski poslanik Guranescu, belgijski poslanik grof Romre, španski poslanik grof Torios in odpravnik ostalih poslanstev v Belgradu. Med gosti so bili še guverner Narodne banke Bajloni, belgajski župan dr. Petrović, rektor univerze dr. Petković, poveljnik mesta Belgrada general Tomić, zastopniki raznih francoskih ustanov in podjetij v Jugoslaviji ter ogromno število francoskih prijateljev in bivših francoskih dijakov.

Poslanik Naggiaar je vsakega osebno pozdravil ter po končanih čestitkah zbral vso družbo okrog sebe in jo nagovoril v lepem intimnem govoru: »Francosje so že star narod s starimi navadami. Mi radi jasno mislimo in jasno govorimo. Mi smo od latinskega genija podedovali ljubezen do prave preciznosti. Nam sicer včasih očitajo, da se preveč držimo prava, toda ako je res, da Francija vztraja pri svojih pravicah, ki so vedno jasne, potem je res tudi to, da je vedno vztrajala pri pravicah v korist drugih narodov, predvsem onih, ki so njeni prijatelji.« Obrnivši se k predstavnikom francoske kolonije je predsednik nadaljeval: »Vi ste moja družina, jaz pa sem vaš oče. Druge družine tukaj nimam, zato smatram vas za svoje otroke, vi pa smatrajte to hišo za svojo, oziroma za hišo svojega očeta. Meni je ljubo, če postanete Jugoslovani v Jugoslaviji, ker vem, da Jugoslovani v Franciji postanejo po srcu Francozi.« Francoski poslanik je nato povabil udeležence k zakuski.

Fašistični teror tudi v Romuniji

pod hrinko antisemitizma

Belgrad, 14. julija. I. Iz Bukarešte javljajo, da se je začela volivna borba z vso srditostjo. Predvsem je treba pokazati na nenaden pojav tako imenovanih železnih garde, ki so se razpredle po vsej državi in vršijo propagando ter so si stavile predvsem za nalogo, da uničijo vpliv Judov na svobodno izražanje narodne volje. Železne garde delujejo zlasti v severnih delih države, v Bukovini, Moldaviji in Besarabiji, kjer se nahaja razmeroma največ Judov. Državne oblasti so ponekod bile preslabe, da bi mogle obvarovati Jude pred nasiljem železne garde, ki brez usmiljenja udara v hiše in pretepa uglednejše in premožnejše Jude po ulicah ter seje strah med prebivalstvom, grozeč z novimi nasilji proti vsakemu, ki bi si upal dati svoj glas le za enega Juda, ali pa za stranko, v kateri so Judje. Ker voditelji železne garde pokreta nič več ne obvladajo, so se dogodili že žalostni slučaji, da so bile nekatere hiše izropane in zažgane, tako da se zdi, da se zbirajo v organizaciji železne garde, ki se ponosno naziva nacionalistična, najslabši narodni elementi. Od vseh strani se prihajajo protesti proti razgrajanju teh razbojnikov. »Adeverule« poziva vlado, naj zaščiti svobodno volitve, kajti narod, ki ni hotel prenašati diktature prof. Jorje, tudi ne bo prenašal diktature pouličnega rokovnjašva.

PLEMENIT KRALJ

Lizbona, 14. julija. AA. Umrli bivši kralj Manoel je zapustil vse svoje imetje, ki ga cenijo na kakih sto milijonov, Portugalski.

Dunajska vremenska napoved: Hladno zapadno vreme.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačnost bo še naraščala in vreme se bo najbrže poslabšalo.

Tudi Anglija je navezana na svet

Pred konferenco angleškega imperija v Ottawi — Sedem ministrov v angleški delegaciji

London, 14. julija. Po kratkih poročilih, ki sta jih podala v spodnji zbornici MacDonald in Chamberlain o lozanskem sporazumu, in po komentarjih, ki so jih povzročile te izjave, se angleška javnost ne zanima več toliko za vprašanje reparacij in medzaveznih dolgov kakor za bližnjo konferenco v Ottawi. Gotovo se ni bilo mednarodnega zborovanja, na katerega bi bila Anglija poslala kar 7 ministrov, kakor zdaj na gospodarsko konferenco vsega angleškega imperija, ki se prične 21. t. m. v glavnem mestu Kanade. Včeraj je odplul iz Southamptona kanadski parnik »Empress of Britain« z angleško delegacijo proti Kanadi. Delegacija vodi minister Baldwin, njemu ob strani stoji 6 drugih ministrov, finančni minister Chamberlain, kolonijalni minister Thomas, nadalje ministri za vojno, trgovino in kmetijstvo. Skupno šteje delegacija s pomožnim osebjem okoli 100 ljudi. Vlada je dala instalirati na ladjo več telefonskih brezžičnih aparatov, tako da so ministri lahko stalno v stiku z londonom. Pred odhodom delegacije je Baldwin sprejel v posebni avdienci sam kralj. Konferenca v Ottawi ni zgodovinskega pomena samo za angleški imperij, temveč za ves svet.

Njen glavni namen je, z znižanjem carin pospešiti trgovino med angleškimi kolonijami in dominijoni ter matico angleškega imperija, t. j. Anglijo samo. Angleški imperialisti in nacionalisti, katerih vpliv se je po zadnjih volitvah zelo povečal, bi na podlagi prednostnega carinskega sistema radi ustvarili zaključen gospodarski blok, ki bi ga tvorile vse dežele angleškega imperija in bi bil zaprt prav s temi prednostnimi carinami pred ostalim svetom. Med dominijoni in Anglijo naj bi se vpeljele prednostne carine in tako preprečile konkurenco blaga iz drugih držav.

Že iz programa konference, ki je bil objavljen te dni, je razvidno, da ni zmagala ta ekstremistična struja. Velika večina Angležev se zaveda, da je bodočnost angleške industrije odvisna ne samo od njenih tržišč v kolonijah in dominijonih, temveč tudi od angleških tržišč v drugih državah po vsem svetu. Ako bi te zaprle meje angleškemu blagu v odgovor na uvedbo prednostnih carin med Anglijo in dominijoni, bi zadela angleško gospodarstvo neprecenljiva škoda. Zato je že v programu poudarjeno, da se mora vprašanje prednostnih carin obravnavati v zvezi z obstoječimi pogodbi z drugimi državami.

godbami z drugimi državami.

»Daily Herald« opozarja angleško delegacijo, naj ne pozabi, da gospodarski nacionalizem dovede do gospodarske vojne. Prebivalstvo angleških kolonij ne more konsumirati vseh industrijskih izdelkov angleškega kraljestva, kakor ne more to kupiti vseh kmetijskih pridelkov dominijonov. Tudi Anglija je odvisna od inozemskih tržišč. Poleg tega so Angleži investirali ogromne kapitale v drugih državah, in te ne bodo v stanu vračati posojil, ako ne bodo mogle prodajati svojega blaga. Ne sme se pa tudi prezreti dejstvo, da se je Kanada razvila s pomočjo ameriškega, torej ne angleškega kapitala.

»News Chronicle« trdi, da bi bila konferenca ena sama velika šala, ako bi imela namen zapreti angleški imperij z visokimi carinami. Njena glavna naloga mora biti ta, da da Anglija z znižanjem medsebojnih carin zgled drugim in da izjavi, da je pripravljena skleniti pogodbe na tej podlagi tudi z drugimi državami. Po mnenju tega lista bo sporazum med posameznimi deželami angleškega imperija temu koristen edino v slučaju, da bo koristen tudi ostalemu svetu.

Pariz, 14. jul. AA. Iz Moskve poročajo, da sta letalca Matern in Griffing odletela proti Berlinu.

Newyork, 14. jul. 2. Velika požarna katastrofa je izbruhnila sredi na izletišču newyorskimi prebivalcev v Conny-Islandu. Vsled močnega vetra se je vihar zelo hitro razširil in so plamena trenutno obšla dve veliki kopališči. Vsi newyorskimi gasilci so bili alarmirani. Požar je gledalo nad sto tisoč ljudi. Gasilci so morali porušiti nekaj hiš, da so na ta način ogenj lokalizirali. Ker kopalci niso mogli rešiti svojih oblek, so tisoči odhajali domov v kopalnih oblekah in plaščih.

Kliring s Švice. Švicarska narodna banka objavila zopet podatke o kliringu med našo državo in Švice. V dobi od 30. junija do 7. julija so znašala plačila pri naši Narodni banki 126.949 frankov, plačila pri švicarski narodni banki, ki so bila porabljena za švicarske izvoznike, so znašala 107.754 frankov. Zato so se dobrotmetja švicarskih izvoznikov povečala za 19.195 frankov in znašajo sedaj 1.897.385 frankov. Nadalje je bilo izvoznih terjatev prijavljenih še 44.552 in so s tem te terjatve narastle na 3.227.062 frankov. Skupno znašajo torej švicarske terjatve, katere je treba obračunati po stanju od 7. julija, 5.124.447 frankov. Dočim so znašale švicarske terjatve 30. junija samo 5.060.700 frankov.

Banca d'Italia. Iz bilance za konec junija 1932 je razvidno, da je v primeri z decembrom lani zlati sklad banke narastel od 5.626,3 na 5.663,8 milj. lir. Istočasno pa so v še večji meri padle devize od 2.170,2 na 1.419,7 milj. lir. Zato se je tudi odstotek kritja zmanjšal od 54,5% na 53,2%. Obtok bankovcev je v tej dobi padel od 14.294,8 na 13.931,2 milijonov lir.

Inozemski kapital v Švici. V švicarskem parlamentu so bili obelodanjeni zanimivi podatki o naložbah inozemskega kapitala v Švici. Računa se, da je sedaj v Švici 5—6 milijard inozemskega kapitala, od teh 2—3 milijarde frankov kratkoročnih kapitalov. Švicarske naložbe kapitala v inozemstvu pa obsegajo vsoto 12 milijard frankov, od teh 4—5 milijard kratkoročno. Pred vojno so znašale naložbe švicarskega kapitala v inozemstvu 7 milijard, naložbe inozemstva v Švici pa 2 milijardi. Švica ima dovolj zlata za izplačilo teh kratkoročnih kapitalov in lahko poveča svoj obtok bankovcev, ki znaša danes 1,5 milijarde frankov, na 6 milijard.

Popoln liasko razorožitvene konference

Ženeva, 14. julija 2. Zaključno sejo prvega dela razorožitvene konference so morali odgoditi. Poleg dosedanjih težkoč so se naenkrat pojavile še nove, tako da v političnih krogih že računajo s popolnim neuspehom razorožitvene konference, kar že danes odkrito priznavajo. Danes so prišli v Ženevo angleški zunanji minister sir John Simon, Herbert Samuel in Londonderny, ki so takoj po prihodu proučili vse priprave za nadaljevanje dela ženevske konference. Med tem pa so ameriški delegati jasno in odločno izjavili, da so vsi dosednji predlogi nepopolni. Pozneje so predstavniki takomenovanih osmih srednjih držav prišli k angleškemu delegatu in ga prosili, da se v zaključni protokoli vpišejo tudi drugi sklepi, zlasti sklep o prepovedi bombardiranja iz zraka na civilno prebivalstvo. Tudi predstavniki južno-ameriških držav so sporočili svoje želje, tekom popolneva pa bodo isto storili zastopniki Italije in Nemčije. Zaradi nastalih težkoč je zaključna seja prvega dela razorožitvene konference odgodena do srede prihodnjega tedna.

Velika vročina po vsej Evropi

Berlin, 14. julija. AA. Velika vročina, ki je zadnje dni vladala skoraj po vsej Nemčiji, je zdaj zavladala tudi po ostali Srednji Evropi. Temperatura je bila včeraj skoraj povsod nad 30 stopinj, ponekod celo 37 stopinj. Prednostnim se je na Berlin izšla nevihta, ki pa ni ozraja nič ohladila. Javna kopališča v okolici Berlina so prenapolnjena; v njih vlada vročina okoli 26 stopinj. Iz zapadne Nemčije poročajo o hudih nevihtah.

Slovesen pogreb Bate

Praga, 14. jul. tg. Danes popoldne je bil pogreb tovarnarja Bate in njegovega pilota Broučca. V Zlínu se je zbralo k pogrebu 50—60.000 ljudi. Kralji sta bili postavljeni na največjem dvorišču Batovih tovarn. Pri njih pa so tvorili častno stražo njegovi delavci. Kot zastopnik vlade se je udeležil pogreba železniški minister. Cerkevno opravilo je opravil brnski škof ob asistenci 40 duhovnikov.

Praga, 14. julija. AA. Kakor je dognala preiskava o tragični smrti Tomaža Bate, se je pilot zaradi goste megle hotel vrniti nazaj na letališče. Pri tem pa je preizkusno letel in se je zapletel v zice električne napeljave Batovih tovarn.

Spor med Norveško in Dansko

London, 14. julija. Norveška vlada je te dni sklenila, da zasede jugovzhodni del Grönlanda in je dala norveškima raziskovalcema Finn Devoldu in Ole Morteju nalog, da to zasedbo tudi dejansko izvedeta. Obal je važna zlasti zaradi ribolova.

Ta stvar je zbudila sicer oster protest danske vlade in je ministrski predsednik Stauning izjavil, da čin Norveške pomeni uzurpacijo teritorija, ki pripada pravno Danski.

Norveška in Danska se pripravata glede jugovzhodnega Grönlanda med širina 60 stopinj 30 minut in 63 stopinj 40 minut že več let. Dasi spor, ki je bil predložen stalnemu razsodišču v Haagu, je vedno visi, se je Norveška sedaj via facti polastila teh krajev, čeprav je suvereniteta Danske nad celim Grönlandom od vseh držav, izvenzemski samo Norvegijo, priznana.

Norveška in Danska sta leta 1924 sklenili pogodbo, po kateri se principielno vprašanje pripadnosti jugovzhodnega Grönlanda za 20 let odgodi, dovoli se pa Norvežanom za ta čas svobodna eksploatacija jugovzhodnega Grönlanda. Norvežani stoji na stališču, da ta pakt pomeni, da je ta del Grönlanda polje svobodne akcije Norvežanov, dočim Danska trdi, da se s to pogodbo pravno stanje ni absolutno nič izpremenilo.

Spor med Irsko in Anglijo se čedalje bolj poostruje

London, 14. julija. Nove carine proti Irski stopijo danes v veljavo. Odredba predvideva 20%no carino na celo vrsto irskih uvoznih predmetov. Narasla se predvsem na uvoz žive živine, surovega masla, jaje, smetane, perutnine in mesa, ki znašajo 90% vsega irskega uvoza sploh.

Sploh se odnosi med Irsko in Belgijo vedno bolj poostruje. Angleški guverner v Irski, Mac Neill, ki je lrec, je prišel proti predsedniku De Valeri v ofenzivo. Na drugi strani pa je irska poslanska zbornica omiljenje odprave prisage angleškemu kralju, ki jo je sklenil senat, zavrnila z 71 glasovi proti 61. Pričakovati je, da zakon po ustavi 18 mesecev ne bo stopil v veljavo, razen če De Valera razpiše nove volitve.

V teku debate je De Valera sporočil, da je prosil angleško vlado, naj se nedvoumno izrazi glede tega, da ne bo, če se Irsko popolnoma odloči od Velike Britanije, ukrenila ničesar sovražnega proti njej. Toda take izjave ni mogel dobiti.

Kralj na Durmitorju

Kakor smo že včeraj poročali, se je kralj te dni podal iz Nikšića na bajno lepi Durmitor, ki kraljuje celemu Balkanu in nudi diven pogled tudi na Jadran. Kakor znano, ga je ljudstvo na tej poti zlasti prosilo, naj bi se zgradila cesta iz durmitorskega okraja po eni strani na Plevlje v Sandžaku, na drugi strani pa na Šavnik v Črni gori.

Kmet Miloš Perišić je Nj. Vl. kralja prosil, naj bi se pomilostil Radoša Djorović, ki je pred nekaj leti ubil njegovega očeta. Kralj je tej prošnji takoj ugodil in obsojenec je bil tudi takoj z depešo osvobojen.

Kraljev prihod je celo vplival na številne odmetnike tega kraja, ki se skrivajo po gozdovih in planinah, in Manojlo Aleksić se je v sredo javil oblastim ter se vrnil v domače selo v Zabljah.

Na vrhu si je kralj izbral odpočivališče na obali bajnega Črnega jezera. Tu so postavili dva šotora v borovi šumi. Od Žuljaka do Črnega jezera sta 2 kilometra. Kralj s spremstvom je prišel na jezero okoli 5 popoldne. Kralj je takoj pomočil roke v vodo. Mladenicu, ki ga je pozdravil, je dejal: »Videl sem v življenju mnogo lepih krajev. Durmitor z okolico pa predstavlja najlepše, kar sem vobče videl. Jezero je veličastno.« Potem se je kralj podal na odpočitek v šotor. Čez malo časa se je kralj zopet pojavil in se vsedel v čoln, da nekoliko poriba.

Nj. Vel. se je potem zanimal za kraj, kjer je mislil rajni kralj Nikola zgraditi sebi dvorec. Kralj je dejal, da bo kmalu zgradil ob Črnem jezeru svoj dvorec in izjavil: »Ta stvar je moje nasledstvo in jaz bom zgradil dvorec na istem kraju. Kakor hitro se zgradi moj dvorec, potem bomo imeli tukaj tudi značno kopel, ki se bo merila z Bledom in ostalimi kopelmi te vrste.«

Naslednjega dne je kralj zopet ribaril in se potem dolgo razgovarjal z zupanom, s svečniki in učitelji durmitorskega okraja. Dejal je, da bo, kakor hitro se vrne v Belgrad, takoj pokrenil gradnjo pota iz Šavnika na Durmitor in takoj tudi začel gradnjo dvora in značnih kopeli. Nj. Vel. se še nahaja na Durmitorju, kjer počiva v svojem šotoru. (Po »Politiki« 14. jul., št. 8682.)

Narodni praznik v Parizu

Pariz, 14. jul. AA. Današnje svečanosti na francoski narodni praznik so se vršile tiše in v ožjem obsegu glede na žalost, ki vlada v Franciji zaradi katastrofe podmornice »Promethee«. Tradicionalna vojaška svečanost na Invalidski esplanadi je sestajala letos samo iz navadnega defileja čet in ni bilo revije v pravem pomenu besede. Kljub temu je vladalo praznično razpoloženje. Pet minut po devetih je prispel v odprtem avtomobilu predsednik republike Lebrun v spremstvu Paula Boncourja. Ogromna množica ljudstva je predsednika burno pozdravljala. Po končanem defileju je množica navdušeno aklamirala g. Herriotu, ki je takrat odhajal iz zunanje ministrstva.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 14. julija. 1. Premošeni so: Terdina Jožica iz meščanske šole na osnovno šolo v Ljubljani, Vencelj Slavica za učiteljo osnovne šole v Mariboru, Babić Ferdinand za učitelja osnovne šole v Mariboru.

Napredovali so iz 9. v 8. polož. skupino: Erbežnik Jožica, učiteljica v Ljubljani; Ahčin Hilda, Ig pri Ljubljani; Sturm Franc, Ponikva; Kunstelj Anka, Žužemberk; Kamenšek Valerija, Sv. Križ pri Smarjah; Gobolič Peter, Jesenice; Vidar Marija, Zagorje pri Ptuj; Cvetko Ivan, Maribor; Erker Danica, Dol. Kastelj; Šilady-Črnko Viktorija, Sv. Rok; Ogrizek Marija, Pristava pri Smarjah; Bregant Angela, St. Janž pri Slovenjgradcu; Bulovec Marija, Srednja vas; Ogrin Miroslav, St. Peter pri Novem mestu; Belehar Anton, Tržič; Serajnik Zmagoslav, Ptuj; Zivko Alojzij, Poljčane; Pauser Josipina, Cadram; Povh Maks, Sv. Kunigunda; Bitene Vlasta, Runč pri Ptuj; Gostičar Vida, Dvorska vas; Tomažič Maks, Guštanj; Cotman Alojzij, Radeče; Jenčič Nada, Mala nedelja; Gojnik Ivanka, Ziri; Fajan Rudolf, Sostro; Benedičič Janko, Zeleni log; Oblak Rozalija, Zleznič; Perharc Silvester, Studenec-Ig; Remšker Franc, Presejce; Rihar Rafael, Trbovlje; Jelč Mercedes, Moste; Jenko Amalija, Vampa vas; Jelušič Marija, Laško; Gajšek Stanko, Senovo; Tonija Ana, Jesenice; Prece Justina, Koprivnica pri Smarjah; Domanik Drago, Mežica; Radej Kristina, Senovo pri Brežicah; Bertelj Ana, Negovo; Drogenik Stefanija, Stranice in Predam Drago, St. Andraž, pri Ptuj.

Napačni maneuver

Cherbourg, 14. jul. 2. Preiskava je ugotovila, da se je francoska podmornica »Promethee« potopila vsled napačnega manevriranja, vsled česar je voda z največjo naglico udrla v notranjost podmornice ter poskovala najvažnejše stroje, kar je povzročilo potop.

VIII. redna glavna skuššina Zveze industrijev se vrši v petek 15. t. m. ob 15 popoldne v veliki dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani. Na dnevnem redu je poleg proračuna in računskega zaključka ter drugih običajnih točk poročilo o poslovanju Zveze industrijev ter poročilo o gospodarskem stanju in o potrebah naše industrije. Nadalje se bo razpravljalo in sklepalo o preureditvi Zveze industrijev v obvezno organizacijo industrije po novem obrtnem zakonu ter o spremembi pravil radi prilagoditve določbam obrtnega zakona.

Visoke carine nič ne pomagajo

London, 14. jul. Objava statistike angleške trgovinske bilance za mesec junij dokazuje, da se angleška trgovina z inozemstvom ni izboljšala. Vrednost uvoza znaša 57.517.501 funtov sterlingov, kar znači narastek za 1.782.157 funtov v primeri z mesecem majem, vrednost izvoza pa znaša 29 milj. 723.517 funtov sterlingov, kar pomeni 473.467 funtov sterlingov manj nego v preteklem mesecu.

Ta statistika je povzročila obsirne komentarje tako v inozemskem kakor v angleškem časopisu samem. Večina je mnenja, da ta statistika dokazuje, da devalutacija šterlinga ni nič vplivala na zvišanje britanskega eksporta. Tudi zvišanje carine na tuje blago ni imelo zaželenega efekta. Narodni ekonomski pravijo, da zvišanje carine ugodno vpliva samo na gotove meje, ako noče država naravnost prepovedati vsak uvoz sploh, da zboljša svojo trgovinsko bilanco, kar bi bilo seveda absurdno in čisto nemogoče.

To se potrjuje tudi po pravkar objavljeni statistiki, ki nam pokazuje, da se je uvoz iz inozemstva v Anglijo povečal, namesto da bi se zmanjšal, kakor so upali zagovorniki visokih carin.

Kljub temu pa je angleški finančni minister Chamberlain na tozadevno vprašanje v zbornici odgovoril, da se vlada vsaj v doglednem času nikakor ne misli vrniti k zlati pariteti.

Dunaj, 14. julija. AA. Včeraj popoldne je prispel semkaj novi jugoslovanski poslanik Djordje Nastasijević. Na postaji ga je sprejel poslanik Jurišić z vsem osebjem poslanstva. Obenem je prišel na Dunaj tudi novi vojaški odposlanec na Dunaju Todor Miličević, ki ga je prav tako pozdravil poslanik Momčilo Jurišić z osebjem poslanstva.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je gospa

Josipina Krajnc
posestnica

danes 13. julija ob 14 mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se bo vršil v petek 15. julija ob 9 dopoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Sveta maša zadušnica se bo brala na dan pogreba in ob osmini.

Nova cerkev pri Vojniku, 13. jul. 1932.

ZALUJOČI OSTALI

Dekan in profesorski zbor filozofske fakultete univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani sporočata prežalostno vest, da je danes popoldne po kratkem trpljenju umrl gospod

dr. Franc Jesenko
redni profesor botanike.

Blagi pokojnik si je pridobil neminljivih zaslug za slovensko znanost, za naš akademski naraščaj in za našo fakulteto, katero je nenadna in nenadomestljiva izguba najbolestneje zadela. Pokojnikovo ime bo ostalo v zgodovini naše fakultete zapisano vedno z najsvetlejšimi črkami.

V Ljubljani, dne 14. julija 1932.

Dekan Franc Veber.

Milijonar -- berač

Prav te dni so otvorili v Londonu nov oddelek ene najbolj modernih bolnišnic na Angleškem. Ta oddelek so zgradili na stroške znanega ameriškega milijardarja Samuela Insulla. Vsi bolniki, ki bodo sprejeti v to z največjo udobnostjo urejeno bolnišnico, se bodo lahko s hvalečnim srcem spominjali velikega dobrotnika, ne da bi pri tem slutili, da bi ta danes sam z največjim veseljem sprejel najmanjšo miloščino. Gotovo ne bi bil nihče od teh bolnikov tako vesel, kakor milijonar sam, ki je dal denar za to bolnišnico, če bi ga bolnišnica sprejela na brezplačno hrano in stanovanje. Zakaj tisti, ki so zvedeli, da je propadel tako zvani Insull koncern, ki je bil eden najslabljih v Ameriki, najbrž ne bodo mislili, da je propadel s tem koncern dobrotnika, ki je zgradil to bolnišnico.

Danes, ko vse poka in stoka po svetu, so ljudje že navajeni na polome in samo zmajajo z glavo, če se zopet črta eno ime iz seznama denarnih mogotcev. Milijoni propadajo v enem dnevu in tako se je zgodilo, da se je na stara leta moral Insull, potem, ko je svoje življenje preživel kot eden najbogatejših milijonarjev, sprijazniti z žalostno usodo beraštva in starosti. Razlikuje se od drugih, ki propadejo le v toliko, da si ni končal življenja. 72 let je že star in njegovo lice je nagubano, saj so vrezale skrbi svoje sledove v njegov obraz že takrat, ko je pridobival milijone, še bolj pa takrat, ko jih je izgubljal. V svojem boju za milijoni je segel predaleč in hotel tekmovati z Morganom in Rockefellerjem. In to ga je najbrž tudi pokopalo.

Mala hišica, v kateri se je rodil Insull kot prava londonska srajca, še stoji. Njegova življenjska pot je prav tako čudovita, kakor obeta biti tragičen njen konec. Bil je sin revnih židovskih staršev in je moral v mladih letih pomagati staršem, da so bili vsaj vsi otroci siti. Prav radi tega je moral kmalu pustiti šolo in prijeti za delo, kakršnokoli je pač dobil. Čez dan je delal kot »dečko za vsee« v neki pisarni. Ponoči je pa ves zmučen študiral, se učil stenografije, knjigovodstva in drugih trgovskih ved. Ko je bil star 15 let, je zaslužil že cel funt na teden in bil že pisarniška moč.

Ko si je prihranil prve od ust pritrgane denarce, se je izselil v takrat blaženi raj — Ameriko. In takrat se je res zdel Amerika vsem izseljencem dežela, kjer teče med in mleko in kdor je v resnici delal v potu svojega obraza, je lahko prišel tudi naprej. Z mladostnim pogumom se je lotil Insull dela v Ameriki. Vrh tega pa mu je bila še sreča mila. Ko je Edison inseriral v časopisu, da išče tajnika, se je oglašil pri njem Insull. Tudi Edison je bil takrat šele na začetku svoje slave in ko je prišel Insull k njemu, so Edison vprav mučile

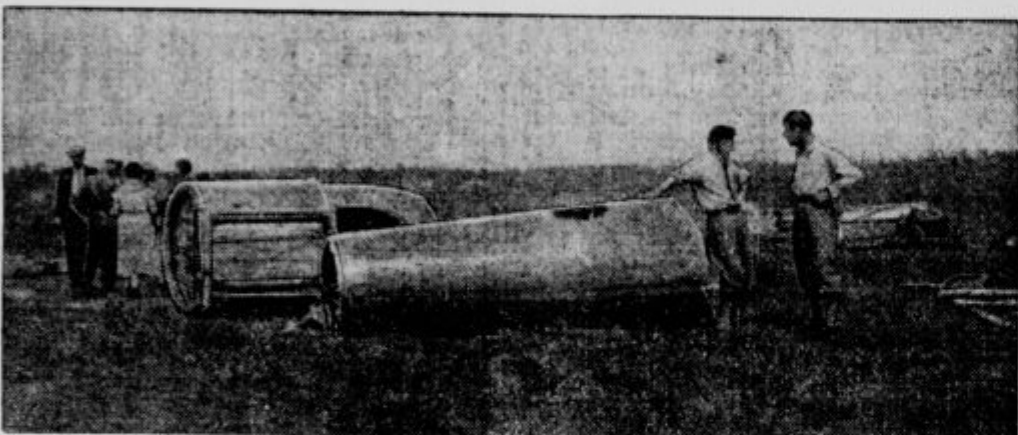
skrb, kje bi dobil denarna sredstva, da bi mogel izdelati prvo električno žarnico. Ker je Insull prišel k Edisonu na večer, je ostal pri njem kar do štirih zjutraj. Skupno sta se trudila in Insull se je takoj naučil, kaj mu bo treba delati. Če je bil Edison tehnični, tedaj je bil Insull upravni genij. Z neverjetno spretnostjo je organiziral za Edisona razna podjetja in Insull je bil tudi prvi, ki je poklical v življenje tako zvano »General Electric Company«, ki je danes največji ameriški trust.

Ko je zapustil Edisona, je začel svojo lastno karijero. Vsa njegova podjetja so uspevala in po nekaj letih je bil eden najimovitejših industrijskih magnatov v Ameriki. Najbolj se mu je priljubila električna industrija. Pred 7 leti je pa napravil svojo največjo kupčijo. Tedaj je njegova družba imela delniški kapital 200 milijonov funtov. Insull je porabil pravi trenutek in ustvaril koncern, čigar delniški kapital je bil ocenjen letos s 500 milijoni funtov. V 5000 mestih so skoro noč in dan obratovale njegove tovarne in 65 ogromnih tvrdk je bilo pod njegovim vodstvom. Insull je postal nekronani kralj elektro-industrije na svetu.

Zanimivo je zlasti to, da je žilavi žid Insull zelo malo spekuliral. Vsa njegova milijonska zgradba je zrastle kamen za kamnom. Njegova dobrosrčnost in usmiljenost je bila znana. Kljub temu si je nabral privatno premoženje v iznosu več sto milijonov dolarjev, ki pa je letos skoro čez noč skopnelo. Družba za družbo je šla v polom in končno je tudi matica njegovih družb napovedala konkurz.

Zasebno premoženje je moralo kriti izgube in ostal je brez vsakega denarja in brez imetja.

Danes zopet pohaja siv in star po ulicah zapuščenih, ubožnih in zanemarjenih okrajev v Londonu, kjer je tudi preživel svojo mladost. Včasih si privoščijo kako jabolko, ki ga kupi prav tam, kjer je v mladosti kupil včasih kake sladkarije. Včasih gre na sprehod v Hampstead in si ogleduje ogromni del bolnišnice, katerega so zgradili na njegove stroške. Med tem pa premišljuje, da se je zgodilo to njemu, ki je svojčas v teku 24 ur spravil skupaj 20 milijonov dolarjev v denarju zato, da je zgradil največjo oporo na svetu, ki stoji sedaj v Chicagu. Gotovo se čudi, da ga je doletela taka usoda, saj je plačeval svoje uslužbence tako dobro, kakor nihče. Seveda je hotel imeti tudi najboljše moči. Po tej zlati preteklosti pa strada in še vedno upa, da bo ujel srečo vsaj še za prst. To morda upravičeno upa, kajti ravnatelj njegovih podjetij mu skušajo zagotoviti veliko pokojnino. Vendar bo moral čakati na odločitev skoro leto dni in Samuel Insull bo že skoro star 73 let...

Ostanki letala ameriških letalcev. Ameriška letalca, ki sta hotela preleteti krog in krog sveta, Griffin in Mattern, sta morala zasilno pristati v bližini Minska, ker se jima je strlo krmilo. Pri tem se je letalo precej poškodovalo in sedaj so ga vzeli narazen zato, da ga bodo odpeljali nazaj v domovino.

Operacija v hipnozi

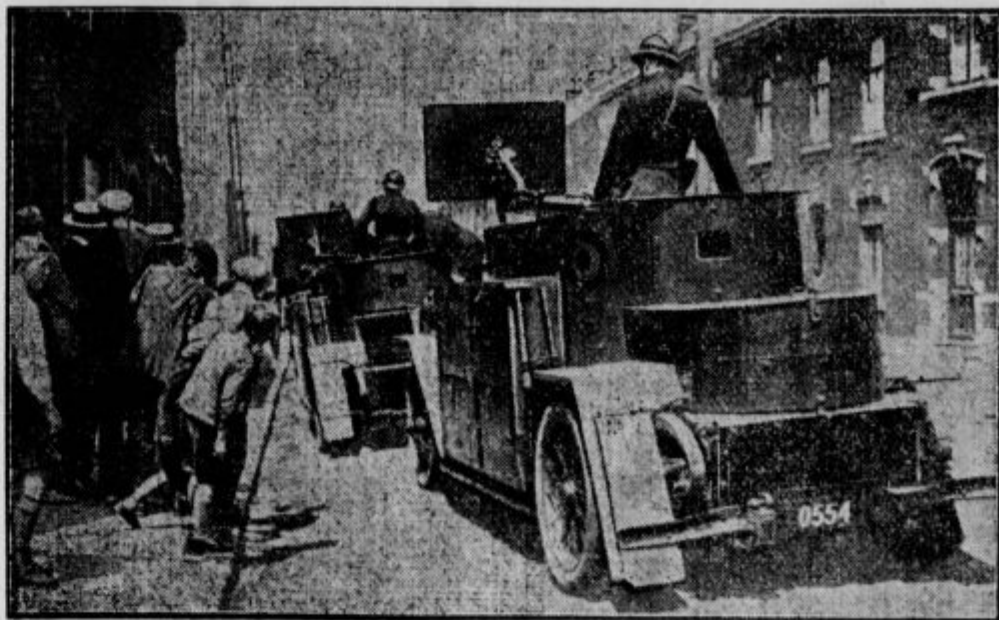
Ze stara je misel, da bi zdravniki pri operacijah uporabljali mesto raznih mamil, kakor so kloroform, eter in druga narkotična sredstva, hipnozo. Kljub temu je ta lepa želja ostala v Evropi samo na papirju. Odlični zdravniki kirurgi so bili namreč proti hipnotiziranju bolnikov pred operacijo. Prvi poskus so morali pač napraviti Američani. Bolnico, ki so jo operirali v hipnozi, ni čakala sicer težka in nevarna operacija, in zato jo je zdravnik sam hipnotiziral. Po operaciji pa je bolnica, potem ko se je zbudila iz hipnoze izjavila, da ni čutila niti najmanjše bolečine. Verjetno je, da bodo sedaj večkrat porabili ta tako enostavni in ne nevarni način za lajšanje bolečin pri operacijah. Pripovedujejo, da je čičaški zobozdravnik dr. Shatleton že pred nekaj leti opustil vsa sredstva, s katerimi so drugi zdravniki lajšali svojim bolnikom bolečine, kadar so jim drli zobe. Ze več let je zdravil zobe svojim bolnikom tako, da jih je vedno pred zdravljenjem hipnotiziral. Zdravnik sam priznava, da je na ta način izredno lahko delal in, da mu niti enkrat ni odpovedala hipnoza.

Koristi plavanja

Plavanje je brez dvoma eden najbolj zdravih sportov. Ne glede na to, da ima že človek mnogo koristi od čiste in hladne vode, vpliva plavanje na človeka še drugače. Podžiga mu pogum in krepi samozavest. Telesno gibanje pri plavanju pa naredi plavca gibkega in živahnega. Posebna prednost plavanja pa tiči v utrjevanju telesa proti prehladu. Po pravici imenujejo nekateri plavanje telovadbo podkožnih mišic. Brez dvoma je gotovo, da je plavanje najprimernejši, najprijetnejši in najbolj enostaven način utrjevanja, zlasti pa utrjevanja otrok.

Francoski politiki — govorniki

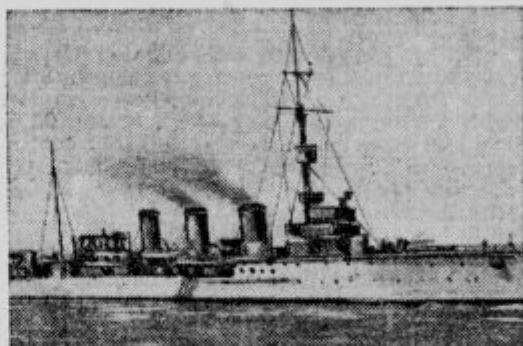
Nekateri govorniki v francoskem parlamentu so pravi umetniki v hitrem govorjenju. Stenografi, ki zapisujejo vse govore, so nalašč preštetli, koliko besed izgovore najhitrejši govorniki na minuto in dobili sledeče številke: Herriot izgovori približno 180 besed na minuto, Tardieu 175. Laval, ki je sicer iz južne Francije, kjer so zlasti znani hitri govorniki, spravi le 155 besed na minuto iz ust. Rekord pa je odnesel de Monzie, ki izstreli kar 200 besed.

Generalna stavka v Belgiji. Odločna stavka rudarjev se je v Belgiji tako poostila, da je že proglašena splošna stavka vseh delavcev v Belgiji. Ker se vlada boji da bi prišlo do hudih izgrediv, je poslala v vseh ogroženih mestih po cestah okrog oklopne avtomobile s strojnici, ki bodo, če ne bo šlo drugače, s silo napravili red.

Kitajski tihotapci

Kar je za Amerikance alkohol, to je brez dvoma za Kitajce opij: silno zaželen, a prepovedan užitek. Zato cvete v Kitajski, kjer še niso izumrli nekdanji morski roparji, tihotapstvo z opijem, kar se da. Pred nedavnim je bil umorjen nek evropski častnik, ki je bil v službi pri kitajskih carinikih. Radi te nesreče so prišli v javnost sledeče zanimivosti: Posadka kitajskega carinarniškega motornega čolna, ki preganjala tihotapce z opijem, ki skušajo tako z morja, kakor tudi po rekah vtihotapiti v deželo opij, gleda noč in dan smrti v oči. Častniki imajo navado, da spijo v čolnih z nabitimi revolverjem pod vzglavjem. Prav ta motorni čoln, na katerem je bil ubit omenjeni evropski častnik, je bil dolg približno 30 m. Čoln sta gonila dva motorja s kupno 250 konjskimi silami. Ko so ga našli, so bili na njem ubiti vsi, tako častniki, kakor tudi domačini vojaki. To dokazuje, da so tihotapci jako dobro oboroženi in da ne pomečejo takoj pušk v koruzo. Ti motorni čolni ne segajo globoko pod vodo, kljub temu, da so dolgi 30 m. Največ 3½ m sežejo pod gladino vode, to pa zato, ker morajo zlasti na rekah pluti čez plitvine. Krmarjeva hišica na takem motornem čolnu je obita s težkimi jeklenimi ploščami in čez okna se dajo spustiti težke železne zaves, ki imajo napravljene posebne luknje, skozi katere strelja moštvo. Motorni čoln pa ima še po eno ali več strojnic in en brzostrelni top. Središče tihotapcev in morskih roparjev je na Jangceckjangu v mestu Hangkov. Carinški motorni čolni preganjajo poleg tihotapcev in roparjev tudi organizirane tolpe komunistov, ki strašno divjajo. Ti se navadno zbirajo iz raztresenih taborišč po deželi in plenijo potem pod geslom: »Jemljemo bogatim in dajemo revnim!« To načelo imajo celo natiskano na ogromnih rdečih letakih in pod tem geslom ropajo mirne tovarne čolne. Če carinski ujamejo tihotapeko ladjo, jo konfiscirajo, nekoliko predelajo in nato nameste nanje topove, tako da tudi lahko pomaga v lovu za tihotapci. Moštvo čolna, ki n. pr. ujame tak tihotapski čoln, dobi za nagrado približno toliko denarja, kolikor je vredna zaplenjena ladja. Zato je razumljivo, da se v carinsko službo zatekajo najbolj predrzni in divji pustolovci, ki dajejo »radic« svoje življenje za mir in red na Kitajskem.

Španska križarka se je potopila. Najhitrejša španska križarka »Blas de Lezo« je zadela ob rtiču Finisterre ob pečine in se potopila. Od moštva so se vsi srečno rešili. Parnik, ki je prihitel na pomoč, je celo srečno potegnil križarko s pečine, tako da so že brzojavili, da je rešena, ko se je naenkrat začela križarka z neverjetno naglico potapljati. V par minutah so že valovi zagnili križarko. Izguba bo majhno špansko vojno brodogradno hudo zadela, zlasti še zato, ker ladja ni bila stara.

Če bo prohibicija odpravljena

V Ameriki računajo gospodarski krogi že s tem, da bo odpravljena prohibicija in da bo treba zopet začeti z varjenjem piva. Kakor čujemo, se je odločilo v San Louisu 7 lastnikov velikih nekdanjih pivovar, da vse pripravijo, če bo prohibicija padla. Listi že pišejo, da bodo vse priprave v pivovarnah v kratkem času končane in da čaka 10 milijonov dolarjev samo za to, da se bo lahko začelo z velikansko produkcijo piva. Če vpoštevamo, da bo samo v San Louisu dobilo v teh pivovarnah 18.000 brezposelnih delo, potem bo silna brezposelnost v Ameriki z odpravo prohibicije precej padla. Škoda le, da bodo z istim dnem ob zaslužek in delo vsi, ki so doslej živeli od tihotapstva z alkoholom.

Prav tako že z veseljem pričakujejo francoski vinski trgovci, zlasti tisti, ki imajo velikanske zaloge šampanjca, odpravo prohibicije v Ameriki. Kljub temu, da je v teh dolgih letih prohibicije Amerika sama dobila mnogo več vinogradov, kakor jih je imela prej, se francoski vinski trgovci tolažijo z dejstvom, da so izvozili v letih 1908—1912 vsako leto nad 4 milijone steklenic šampanjca v Ameriko. Poleg tega so ugotovile statistike, da je poraba šampanjca v Ameriki celo v letih prohibicije bila večja kakor pa zadnja leta pred svetovno vojno.

Sejmi v Rusiji

Znameniti velesejmi so bili s koncem takozvane »Nep« perijode v Rusiji ukinjeni. V kratkem pa jih mislijo zopet začeti, to pa zato, ker želi sovjetska vlada, da bi privatna trgovina dobila nekoliko svobodnejši razvoj. Vrh tega skuša oživiti s temi sejmi nekdanja zabavišča, v kateri so kmetje svoj čas tako radi hodili. Ko je bil prvi semanj dan pred nedavnim zopet v Leningradu, je prišlo na tisoče kmetov, ki so kupovali tam lonce, igle in razno blago — same take potrebščine, katerih ni skoro v nobeni trgovini mogoče dobiti. Vlada pa je naročila, naj tovarne potrjujejo izdelovanje vseh teh tako zaželenih izdelkov.

Predsedniški kandidat Roosevelt na volivnih shodih. Franklin Roosevelt, new-yorški guverner in demokratski kandidat za predsednika Združenih držav se je spustil v volivno borbo v indijanski bojni obleki. Najbrže pričakuje, da bo pridobil na ta način mnogo volilcev.

Sovjetski trust za šminke

Pavla Semenova, znana žena ljudskega komisarja Molotova, je prevzela vodstvo sovjetskega trusta za puder, parfume in šminke. Po poročilih se je sovjetska unija odločila, da bo začela izdelovati te izredno luksuzne predmete kar na debelo. Razumljivo je, da celo moskovski sovjetski tisk nalahno kritizira to ustanovitev, še manj pa mu je všeč, da je dobila vodstvo v roke Molotova žena. Tako nekako piše:

Ali so parfumi in šminke tako važna zadeva, da je treba zato porabiti energijo gospe Molotove. In če je že bilo treba ustanoviti trust, ki bo omogočil lišpanje ruskim ženam, zakaj ga mora voditi vprav žena ljudskega komisarja. Ta kritika je neprijetno zadela celo Molotova samega. Njegove žene pa nikakor ne. Ta je pa vprašala časnika, ki jo je prišel prosiť za razgovor, tole: »Sploh ne morem razumeti, zakaj hočete intervjuvati?« Oblečena pa je bila prav enostavno in skromno. Gotovo je vedela, zakaj je to storila, dasi je jasno, da bo to obleko najbrže v kratkem opustila. Pred kratkim je bil namreč v Moskvi že prvi sovjetsko-ruski modni pregled, ki bo marsikaj spremenil. Prva sprememba bo, da se bo začela propaganda, naj nosijo ženske hlače, in prav verjetno je, da bodo v kratkem tudi žene oblečene nekako tako, kakor so danes letalci. Na posebnih plakatih, ki že delajo reklamo za to novo modo, pišejo tako-le: Nova moda bo pomedla z neprimernim krilom in bo obračunala z vsemi buržujskimi tradicijami v ženski obleki. Prav tako bo pomedla z vsemi buržujskimi vzorci, tako z pikami, črtami in rožami. Mesto bomo uvedli stilizirane vzorce posnete po izdelkih industrije, tako da bodo ruske žene nosile na svojih oblekah stilizirane cevi, traktorje, vijake, letala, vojaške in brezverske simbole.

»Daj mi še en sod!«
»Nobenega nimam več!«
»Pa vzemi tistega, ki je najbolj spodaj!«

Komunistični nemiri v Španiji. Ni skoro dneva, da se ne bi čulo, da je v Španiji zopet kak komunistični umor. Slika nam kaže, kako je policija ukrotila stavkajoče komunistične delavce. Policiji se je to posrečilo šele po večjem naporu in na obeh straneh je bilo več mrtvih.

Reklama na nebu

V Nemčiji preizkušajo prav poseben način reklame, ki bo gotovo imela lep uspeh. Neka tvrdka si je dala zgraditi motorni čoln, na katerem je montirala dostojnejši žaromet na svetlo. Ta žaromet je tako močan, da morejo z njim pisati ogromne črke na oblake. Njegova svetlost je tako močna, kakor svetloba treh milijard sveč. To je približno prav toliko, kolikor svetlobe bi dale vse žarnice, ki bi gorele v 80 tako velikih mestih, kakor je Ljubljana, naenkrat. Kljub temu pa je premer tega žarometa razmeroma majhen, in je mo-

goče z njim projicirati skozi neke vrste diapozitive na več tisoč metrov visoke oblake besede, ki so dolge po tisoč metrov. Take reklame najbrže v Ljubljani še dolgo ne bomo imeli.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Dobro rezilo Žilet

mora briti rahlo, čisto in večkrat. — Naša rezila imajo te lastnosti! Prepričajte se!

Prva jugoslovanska tvornica rezil za britje
»ALMES«, Beograd, Teodocijeva ulica št. 4.
Zahtevajte cenik in vzorce!

Zdravilišče barona Borna Sv. Ana pri Trzinu

1050 m nad morjem, pod zdravniškim vodstvom.
odprto. — Na željo se pošljejo prospekti! —
Telefon: Trzin 14.

Pridobivajte novih naročnikov!

Razpis

Mestno načelstvo ponovno razpisuje v skrajšanem roku oddajo težkega, zidarskega in zelezobetonskega dela za zgradbo Delavskega doma v Ljubljani. Vsi razpisni pripomočki se dobe med uradnimi urami v vložilu mestnega gradbenega urada. Solški drevored 2/II., proti povračilu nabavnih stroškov. Kolkovane ponudbe je vložiti do 23. julija do 11 dopoldne v omenjenem uradu.

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 13. julija 1932.

Zupan in mestni načelnik:
dr. Dinko Puc, s. r.

ZAHVALA. Ob nepričakovano hitri izgubi mojega ljubljenega soproga

Franca Bračiča

izrekam tem potom vsem, ki so mi izkazali svoje sočutje ter blagega pokojnika počastili z venci in ga v tako obilnem številu spremili na njegovi zadnji poti, svojo najprisrčnejšo zahvalo. Posebej se pa zahvaljujem zdravnikom gg. dr. Pihlerju in dr. Stuhcu in duh. sv. P. Svetu. Zahvaljujem se gg. gimn. ravn. dr. Komljanu, Berliču in Arnušu za njih krasne poslovične besede doma in ob odprtem grobu. Zahvaljujem se občinskemu odboru iz Rogoznice, odboru bralnega društva, ptujskemu Sokolu za častno udeležbo, pevskemu zboru Glasbene Matice ter ptujski mestni godbi, ki je s pretresljivimi žalostinkami spremljala svojega nekdanjega člana na zadnji poti. Zahvaljujem se vsem zastopnikom društev in uradov ter vsem, ki so dragega pokojnika v tako obilnem številu spremljali na zadnji poti.

Nova vas, dne 12. julija 1932.

MARICA BRAČIČ, soproga.

SEZONA! Hotelirji, gostilničarji in kuhinje.

V vsako mesto razpošiljam franco zavojnina in voznina žive plemenite sladke vodne debele primorane rake, zavite s specijalnih vrečah po 100 komadov po ceni Din 296.—. Za rake garantiram, da pridejo na mesto zdravi in živi kakor udi popolnoma sveži. Denar je treba poslati naprej, sicer se naročilo ne izvrši!

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša zlata mamica, ljubezni polna babica in prababica, zvesta sestra, nad vse dobra tasta in teta ter iskreno ljubljena svakinja, gospa

Josipina Pučnik roj. Homan

v četrtek 14. julija v 73. letu, po dolgi in težki bolezni, mirno v Bogu zaspala za vedno.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, dne 16. julija ob 17 na domače pokopališče.

V Kranju, dne 14. julija 1932.

Rodbine Pučnikove, Peterlinova, Dolarjeva, Remčeva, Dahlbergova ter ostali sorodniki.

Vsemogočni je poklical k Sebi našega neizmerno ljubljenega soproga, skrbnega očeta in sina, brata, strica, zeta in svaka, gospoda

Janeza Veharja

faktorja Blasnikove tiskarne

po kratkem trpljenju, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, v četrtek 14. t. m.

Pogreb pokojnika bo v soboto 16. julija ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Tržaška cesta 21, na pokopališče k Sv. Križu.

Draga pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev!

V Ljubljani, dne 14. julija 1932.

Stefanija Vehar, soproga: Ivica in Peter, otroka: Ana Vehar, mati; Ignacij in Marija Vehar, brat in sestra; Rudolf, Milka, Anica, Slavka in Ivica, nečak in nečakinje.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

UPRAVNI SVET J. BLASNIKA NASLED., UNIVERZITETNE TISKARNE, LITOGRAFIJE IN KARTONAŽE, D. D. V LJUBLJANI, naznanja užaloščen, da je v četrtek, dne 16. julija umrl po kratki bolezni njegov prvi sodelavec in bivši član upravnega sveta, gospod

JANEZ VEHAR

tiskarniški vodja

Pogreb pokojnika se bo vršil v soboto 16. julija ob 5 popoldne iz hiše žalosti na Tržaški cesti št. 21 k Sv. Križu.

Zvestega sodelavca in tovariša bomo ohranili v trajnem in častnem spominu. V Ljubljani, dne 14. julija 1932.

Načelnikstvo J. Blasnika nasled.,
Univerzitetne tiskarne, litografije in kartonaže d. d.

Rektorat univerze kralja Aleksandra I. sporoča,
da je umrl gospod

dr. Fran Jesenko

redni univ. profesor na filozofski fakulteti ljubljanske
univerze

Pri nas mu bo časten spomin!

Ljubljana, dne 14. julija 1932.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.— Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pr naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vsaka beseda 1 Din

Šivilja
išče službo k otrokom. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.455. (a)

Trgovski pomočnik
začetnik, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.467. (a)

Gospodična
išče službo k otrokom. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.493. (a)

Prodajalka
išče primerno zaposlitev. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.491. (a)

Mesto služe
inkasanta ali soferja išče Tavcar, Glince 45. (a)

Tapetnik
išče zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor. (a)

Dipl. elektrotehnik
vojaščin prost, išče namestitve. Ponudbe pod »Z. enoletno prakso« št. 10.494 na upravo. (a)

Službodob

Vsaka beseda 1 Din

Deklico
14 let staro, prijazno — sprejem v pošteno hišo k otrokom. Prednost imajo sirote ali katera govori nemško. A. Müller, Janševa 15 — Ljubljana VII. (b)

Veliko podjetje išče
na takoj v stalno službo: 1 blaginčarico, 1 kuharico, 1 izvežbano kuharsko pomočnico, 1 točaja. Zahteva se popolna neoporečnost in izvežbanost v svoji stroki z dolgoletnimi spricjevali. Na začetnike in malo izvežbane se ne ozira. Obširne ponudbe s prepisi spricjeval pod »Dolgoletna moč« na upravo »Slovenca« št. 10.409. (b)

Za posejanje

inženirjev, arhitektov, geometrov, podjetij za visoke, nizke in cestne zgradbe, kakor tudi državnih uradov, išče moč po možnosti upokojenega inženirja ali častnika inženirja z malo kolekcijo tehničnih papirjev. Upokojeni železničarski inženirji imajo prednost. Znanje nemščine neobhodno potrebno. Obširne ponudbe z navedbo referenc je poslati na »Minerva« d. d., Subotica, poštini predal 104. (b)

Natakarico

sprejem s 1. avgustom. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.459. (b)

Služkinjo

šiviljo sprejme gostilna. Sentiakovski trg 5. (b)

Zastopnika

agilnega in energičnega, dobrega organizatorja išče za mesto Ljubljana in okolico za prodajo svojih radium proizvodov svetovna trdka. Javijo naj se samo gospodje, ki bi se pečali izključno samo s tem poslom. Glede reklame podpora s strani trdke, pri marljivem delu velik zaslužek. — Majhen kapital zaželen. Obvladaje slovenskega in nemškega jezika potrebno. — Ponudbe na »Publicitas«, Zagreb, Ilica 9, pod št. 30.909. (b)

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Večji kapital
(zadostuje tudi hranilna knjižica) išče (radi povečanja) — dobro vpeljano podjetje z raznimi koncesijami na drobno in debelo. Možnost sodelovanja odnosno nastavitve. Le resne ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Ugodna in sigurna naložba« št. 10.480. (d)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

ISČEJO:

Dvosobno stanovanje
s kopalnico rabim novembra. Najrajši center. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mirna stran« št. 10.456. (c)

ODDAJO:

Trisobno stanovanje
oddam letoviščarjem. Trgovac Golob, Celje. (c)

Trosobno stanovanje
s kopalnico se odda na Dunajski cesti 99. (c)

Lepo solčno sobo

s posebnim vzhodom, na mirnem kraju, oddam gospodu. Gruberjevo nabrežje 16. (s)

Dve sobi

vezani ali posamezni, s posebnim vzhodom, elektrika, eventualno klavir in zajutrek, oddam. Tabar 51, d. (s)

Sostanovalca

sprejem. Ulica na Grad št. 7. (s)

Solčno sobo

z vso oskrbo — kopalnica — oddam za mesecno 800 Din — eni ali dve osebam, v centru. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.460. (s)

Prazno sobo

separirano s stopnišča, pripravno tudi za pisarno poleg sodišča oddam. — Tavcarjeva ulica št. 11/I. levo. (s)

Dijaki

Vsaka beseda 1 Din

Dijakinjo

sprejem na stanovanje z vso oskrbo. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 10.461. (D)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

Trgovski lokal

7x6 m z veliko izlozbo 3x3,50 m, s pisarniškim prostorom — oddam blizu sodništvu z avtostrom. Ponudbe na Mlakar, poštini predal 356. (n)

Velik trgovski lokal

se odda s 1. oktobrom. — Maribor, Gosposka ul. 5. Vicel. (n)

Posedstva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel

po ugodni ceni naprodam. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

Stavbišče

1600 kv. sežnjev naprodam v industrijskem delu Zagreba poleg industrijskega tira, primerno za vsako industrijo. — Kot plačilo vzamem bančno izlozbo knjižice. — Ponudbe pod »Industrija« na oglasni zavod Aloma Centrav — Ljubljana. (n)

Prodamo parcele!

Percsons, Ljubljana, poštini predal 307. (p)

Parcela

1400 m², naprodam blizu Martinove ceste. Poizve se: Ilirska ulica 19, hišnik. (p)

Hišo

zidano, z opeko krito, elektriko, vodnjakom, vrtom, njivo, pripravno radi lepe solčne lege za letoviščarja, radi selitve takoj prodaja za 45.000 Din Valentin Pogačnik, Zgor. Dobrava 31, pošta Podnart. Ogled samo ob nedeljah. (p)

Nakazilo

Proti predložitvi tega nakazila, ki ga izrežite, priobčimo

brezplačno

od 14. do 16. julija 1932 po enkrat vsak na novo naročeni

mali oglas

v obsegu 7 besed (obenem z debelim naslovom). Pri večjih oglaših je za vsako nadaljnjo besedo doplačati 1 Din. Izvzeti so oglasi z neprimernim besedilom. Nakazilo z naročilom in besedilom se mora poslati naravnost na upravo »Slovenca« v Ljubljani ali Mariboru.

Nakazilo mora vsebovati Vaš natančen naslov, ker je drugače neveljavno!

Ime:

Poklic:

Bivališče:

Vila

komfortna, nova, v prometnem podeželskem kraju naprodam za 250.000 Din, tudi na hranilno knjižico. Vprašanja na upravo »Slovenca« 10.384. (p)

Špecerijsko trgovino

dobro idočo — v centru Ljubljane prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.498. (p)

Razno

Vsaka beseda 1 Din

Najzibornejša vina

nudi gostilna Tomšič — Sentiakovski trg. (r)

Tvrdba A. Persche

Marijin trg 8, priporoča kopalne potrebščine. (r)

»ORAHOL«

varuje polt pred škodljivimi vplivi solca in zraka. Ne samo, da preprečuje bolne otekline, ampak varuje tudi kožni pigment, da se ne pokvari. Solčne pege popolnoma izstanejo, barvilo potemnjuje in cela polt dobi zdravo, hkrano rjavo barvo. — Pri nakupovanju je treba paziti. Obstaja samo en »Orahol« tovarne RAVE. Cena stekleničici 6 Din v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Glasba

Nov brač

poceni naprodam. Rožna dolina cesta IV/13. (g)

Povodom 20 letnice

obstoja svoje trdke prodam samo še do 10. avgusta 1932 ure, zlatino, srebrnino, dragulje z 20% popustom

Ivan Pakiž

Ljubljana, Pred Škofijo 15

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole, Selenburgova 6/II. (k)

Bukova drva

in oglje

kupuje stalno

Uran franc

Ljubljana

Sv. Petra cesta 24.

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdka Karl Prelog Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja

Sveže hruške

kg 3,50 Din, mladi fižol kg 3 Din, sveže kumare kg 4,50 Din, sveži paradiznik kg 6 Din, razpošiljam po 25 kg brzovozno G. Drechsler, Tuzla. (l)

FLIT
Ti varuje hišo pred
OSAMI!

Ni se Ti baš treba dati pikati od neznosnih os. Ose se zbirajo na hrani, zlasti sladka jim posebno prija. Njihov vpik je skelec in po njem lahko prodre kužni bacil naravnost v kri. Tako lahko nastopi tudi smrt. Reši se te z želim ubožen nadloge.

Skropi Flit in ubogablaj hitro in enostavno muhe, komarje in vse druge mrčes. Flit je na glasu po celem svetu kot nenadkriljivo tovrstno sredstvo. Pazi na vojaka na rumeni konvi z črnim robom.

Ako ni v takšni plombirani konvi, ni Flit.

Konfekcija — modal

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Novi obrtni zakon

se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Ajdo

za seme in mletev prodaja Kmetijska zadruga v Ptuj. (l)

Nekaj novih koles

in šivalnih strojev p-ceni naprodam radi preselje. Miklošičeva 7/III, vhod poleg Delavske pekarnice. (l)

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

Joghurt

sladka smetana (Schlagobers), stolčena, z rdečimi jagodami, izvrstna, se dobi samo v Mlekarni. Dunajska cesta 17 (Mediatova hiša). (t)

VELIKA IZBIRA

J. LAH
MARIBOR

PO BREZPLAČNI POSILJAVI NAŠA STALNA SKLADNICA

Čevlje

zalogo in prodajo prevzamem v Ljubljani. Ponudbe pod »Garancija« št. 10.044 na upravo. (t)

Debele luskinaste

OTROBE

kupite najceneje pri tv. A. VOLK - LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Telefon št.

2951

Tvrdba

IV. SCHUMI

Dolenjska cesta, nudi lepa, suha drva in prvovrsten premog.

Čitajte in širite

»Slovenca«!

Restavracija

ena najboljših v Zagrebu

se radi preobilice posla prodaja. Potreben kapital cca 700 tisoč dinarjev. Vprašati Goldmann, Petrinjska 69/II., Zagreb

Roland Dorgeles:

Leseni križi

83

Korakali smo eno uro, šli po razvalinah, pod katerimi smo slišali govoriti, se vzpeli po skalnatem potu, na katerem nam je v naših podkovanih čevljih izpodletavalo, in sledili smo se onemogli ustavili. Čisto blizu nas, za silo zavarovana, z naglo nametanim nasipom, je stala baterija 7,5 cm-skkih topov. To sedstvo je Sulphartu presedalo.

»Da nas ustavi ravno pri teh treskavih, kaj takega more priti na misel samo Morache-u. Če začne zdaj še Froc brenčati, jo skupimo po gobcu mi.«

Ko smo zopet krenili dalje, je, kakor brez sape prismočala granata, da smo se vsi hipoma prihulili, in se raztreščili pred topovi s čudno brbotajočim glasom.

»Plin!«

Z mrzličnimi rokami smo strgali iz pušice masko. Stisnili smo ustnice, pridržali sapo in si hitro nadeli maske. Čelade so zaropotale po tleh. Raztreščile so se še nove granate in njihova rdeča baklja je za hip razsvetlila strahoten trop prepalih potapljačev, ki so iskali gostejših temin, da bi se pogreznili vanje.

Naglo smo korakali. Ob bliskih razletov sem ugnil na pobočju mračne gomile mrličev, razcefrane obleke, kršja in zlomljenega orožja. Potem so se očala zameglila in videl nisem ničesar več. Dušil sem se pod masko, v pljučih je zbadalo in na sencih sem čutil dražje zgečkanje usipajočih se potnih srag. Vzlic temu smo šli dalje, premena je morala naprej; napol slepi smo tipaje dospeli v široko črevo. Na tleh je ždelo nekaj ljudi in jedlo. Sneli smo plinske maske.

»Le brez skrbi,« so se nam rogali tovariši, ki so

skrečili noge, da bi nas pustili mimo, »to so smrdljive bombe. Če si pri vsakem tresku nataknete svoje rilce, še časa ne boste imeli jesti; ti nas obletavajo ves dan.«

Mimo so prišle delavske čete, otovorjene s kolmi, pločevinastimi ploščami, orodjem, zvitki bodeče žice, ki se je lovila v naše tornistre in jih ni hotela več izpustiti.

Ljudje so se upogibali pod težkimi tovari, se gnetli in sopihali; da bi si dali malo duška, so nas mrmljaje psovali, a te psovke so bile namenjene raketnim zabojem, vječam z ročnimi granatami in zvikom bodeče žice, pod katerimi so bili podobni cirkuškim klovnom.

Pot se je včasih razširila, tekla skoraj po površini, potem se pa zopet plaho pogreznila nizdol med raztrgano steno iz peščenih vreč. Kmalu nato pa se je zopet razširila kakor široko cestno križišče in videli smo nejasne sence, ki so se nemo in čudno premikale v temi. Iz črevesja, ki se je razprezalo prek polja, so prihajali vojaki, nizko usločeni, kakor težaki, ki vlačijo ladje. Najprej si nismo mogli niti predstavljati, kaj naj bi bili dolgi črni zvežnji, ki so jih na trdo napetih vrveh vlekli za seboj. Bili so mrličji.

Nosila? — teh je bilo komaj za ranjence, mimo tega so obvezovališča le nerada posojala svoje nosilnice. Tako so tedaj mrtve, ki so jih našli po poljih, ovezli za noge na vrh in jih tako vlačili, prav kakor pri bikoborbah razmrevljene konje. Polagali so jih v dolgim jarku drugega vrh drugega, z obrazom, obrnjenim proti zvezdam, in jih tako pustili. Pokopljali naj jih večna zemlja sama, ki se je neprestano vsipala iz raztrganih vreč in kakor iz peščenih ur cizela na njihove bolestone spačene obraze.

Jarek je bil že poln in dva moža sta se na kolenih opirala ob mrličje in jih tlačila tesneje vkup, da bi napravila prostora še za druge.

Stotnik Morache je ustavil kolono, in šepetaje je šlo povelje od ust do ust:

»Bajonet na puško!«

Ravno pred ogromnim skupnim grobom se je stotnija postavila nared. V siju daljne rakete so bežno zablesteli konice bajonetov.

»Vojakom, padlim na polju slave... Pozdrav!«

En sam prasket puškinih kopit, nič več. Z vzravnanimi telesi, vzdignjenimi glavami in stisnjenimi zobmi smo molče zrlji predse: vojak nima dati ničesar kakor svoj molk.

»Odmor...«

Stotnija je odrinila dalje in zapustila pot, ki se je bila dvignila iz zemlje in se navidezno nadaljevala po stezi. Mož, ves zavrt v odeje, je tu v mrazu okorno poskakoval.

»Tukaj se ne sme iti,« nas je opozoril z zaspnim glasom, »prepovedano je. Iti morate po drugi poti, to obstreljujejo Švabi.«

Novi podporačnik, na katerega se je bil obrnil, se je ozrl po prostrani, temni kovačnici, v kateri se je pod udarci topov posvetilo zdaj tu zdaj tam.

»Pa se ne zdi, da bi padalo semkaj kaj bolj kakor drugam,« je pripomnil.

Mož je okorno poskakoval dalje z ene noge na drugo; roke je vtaknil pod pazduho in obraz se je pogrezal v odejo.

»Ne rečem, da ne,« se je izgovorjeno glasilo iz odeje. »Ampak jaz stojim tukaj samo zato, da povem, da je prepovedano... Če pa hoče kdo vseeno iti tod, naj pa gre; meni je, veste, drek za to...«